

Příslušnost a uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti

Informační podklad k návrhu nařízení o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované znění)

Podklad k dokumentu Rady č. 10767/16
říjen 2016
zpracovala: Darina Šimková

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 8
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 9
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 9

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Příslušnost a uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti	Typ řady: interní
Zpracovala: Šimková, D.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 10767/16	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: říjen 2016	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova: Únosy dětí; doložka vykonatelnosti; rodičovská zodpovědnost; spolupráce mezi ústředními orgány	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Rady o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované znění)

KOM(2016) 411 v konečném znění, kód Rady 10767/16

Interinstitucionální spis 2016/0190/CNS

- **Právní základ:**

Článek 81 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

06. 07. 2016

- **Procedura:**

Postup konzultace.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 25. srpna 2016, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 19. září 2016 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Návrh je v souladu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

Návrhem nařízení má být přepracováno a nahrazeno stávající nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále také jen „nařízení Brusel IIa“), které je aktuálně hlavním právním nástrojem pro soudní spolupráci v rodinných záležitostech v EU. Komise spolu s návrhem nařízení zveřejnila Pracovní dokument útvarů Komise - Souhrn posouzení dopadů.¹

Nařízení Brusel IIa je od 1. března 2005 uplatňováno ve všech členských státech EU s výjimkou Dánska a určuje pravidla pro:

- příslušnost soudů ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti u sporů týkajících se více než jedné země EU;
- uznávání a výkon rozsudků vydaných ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti v jiné zemi;
- řešení případů únosu dítěte jedním z rodičů do jiné země EU.

Pravidla týkající se případů únosů dítěte doplňují Haagskou úmluvu o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z roku 1980, jež obsahuje právní úpravu navrácení dětí neoprávněně

¹ Pracovní dokument útvarů Komise - Souhrn posouzení dopadů, Průvodní dokument k návrhu nařízení Rady o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované znění), KOM(2016) 411 v konečném znění, ze dne 30. června 2016, dostupný na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52016SC0208>.

přemístěných do některého ze smluvních států úmluvy nebo neoprávněně zadrženy v některém z jejích smluvních států.

Komise v dubnu 2014 vydala zprávu hodnotící dosavadní provádění nařízení Brusel IIa², z níž vyplynulo, že ač je nařízení celkově dobře fungujícím nástrojem, v některých oblastech je zde prostor k vylepšení stávající právní úpravy. Převážně se jedná o oblasti rodičovské odpovědnosti, neboť ve věcech manželských byly na úrovni EU v mezidobí schváleny další tři nástroje, jejichž účelem je usnadnění vyřizování záležitostí spojených s rozvody mezinárodních párů. Konkrétně se jedná o nařízení Řím III,³ které obsahuje pravidla pro určení rozhodného práva v případě rozvodu manželství. Dále je zde nařízení o výživném⁴, jež určuje příslušnost a rozhodné právo ve věcech vyživovací povinnosti a jehož účelem je usnadnění vymáhání pohledávek na výživném v přeshraničních situacích. V červnu 2016 pak byla schválena posílená spolupráce v otázkách majetkových záležitostí mezinárodních párů⁵.

- **Obsah a dopad:**

Upřesnění definice dítěte (článek 2 návrhu nařízení)

Návrh nařízení stanoví, že dítětem se rozumí každá osoba mladší 18 let. V důvodové zprávě je však upřesněno, že Haagská úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí ze dne 25. října 1980 a také kapitola III návrhu nařízení, již se řídí používání Haagské úmluvy z roku 1980 ve vztazích mezi členskými státy, by měla zůstat použitelná na děti do věku 16 let.

Komise identifikovala šest hlavních oblastí ve věcech rodičovské odpovědnosti, v nichž navrhuje přijmout změny:

Únos dítěte (Kapitola III., články 22 až 26 návrhu nařízení)

Řízení o navrácení dítěte v případě jeho únosu do jiného členského státu EU je v praxi velmi často spojeno s průtahy. Komise v důvodové zprávě k návrhu nařízení uvádí, že se vyskytují pochybnosti o tom, zda lhůta šesti týdnů, která je aktuálně v nařízení Brusel IIa stanovena pro vydání rozhodnutí o navrácení dítěte, platí pro jednotlivé stupně řízení, anebo se naopak vztahuje k celému řízení včetně opravných prostředků, případně i výkonu rozhodnutí. Komise proto v návrhu nařízení

² Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, KOM(2014)0225 v konečném znění, ze dne 15. dubna 2014, dostupná na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1475090179539&uri=CELEX:52014DC0225>

³ Nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky („Řím III“), dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32010R1259>

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností, dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32009R0004>

⁵ Rozhodnutí Rady (EU) 2016/954 ze dne 9. června 2016, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti příslušnosti, rozhodného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových poměrů mezinárodních párů, zahrnujících jak majetkové poměry v manželství, tak majetkové důsledky registrovaného partnerství, dostupné na: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D0954&from=EN#ntr1-L_2016159CS_01001601-E0001

upřesňuje, že lhůta šesti týdnů platí pro každou jednotlivou instanci v rámci řízení o navrácení dítěte s tím, že soud je zásadně povinen vydat rozhodnutí ve lhůtě šesti týdnů od podání návrhu nebo opravného prostředku. Současně je však navrhováno, aby možný počet opravných prostředků byl omezen pouze na jeden. Cílem návrhu nařízení tedy je, aby řízení o navrácení dítěte jako celek trvalo nejdéle 18 týdnů. V členských státech, ve kterých podávají návrh na zahájení řízení o navrácení dítěte ústřední orgány nebo podávání tohoto návrhu usnadňují, by měl být úplný spis pro účely daného řízení také připraven do šesti týdnů, nebrání-li tomu výjimečné okolnosti.

Dalším problematickým bodem identifikovaným v aktuálním znění nařízení je nedostatek zvláštní odborné specializace soudců pro případy přeshraničních únosů dětí. Tento problém se vyskytuje zejména v případech, kdy jsou přeshraniční případy únosů dětí rozhodovány místními rodinnými soudy, kterých je v členských státech zpravidla větší počet a které mají v rámci své specializace příliš širokou agendu na to, aby si mohly v oboru přeshraničních únosů dětí vytvořit zvláštní odbornou způsobilost. Komise proto navrhuje zakotvit povinnost členských států, aby rozhodováním o přeshraničních únosech dětí pověřily omezený počet soudů s přihlédnutím k vnitřní struktuře jejich soudnictví. Účelem tohoto opatření je koncentrovat větší počet případů přeshraničních únosů dětí do rukou menšího počtu soudců, kteří by si tímto způsobem mohli vytvořit potřebnou specializaci. Komise navrhuje, aby soudem příslušným pro rozhodování případů přeshraničních únosů dětí byl např. vždy jen jeden soud první instance v rámci obvodu každého odvolacího soudu.

Umístění dítěte v jiném členském státě (Kapitola V. Spolupráce mezi ústředními orgány ve věcech rodičovské zodpovědnosti, článek 65 návrhu nařízení)

Komise identifikovala obtíže s uplatňováním nařízení Brusel IIa v případě, kdy má být dítě umístěno do pěstounské nebo ústavní péče v jiném členském státě. Konkrétně se jedná o příliš dlouhé trvání zjišťování, zda je k umístění dítěte do pěstounské nebo ústavní péče v jiném členském státě třeba získání souhlasu orgánů přijímajícího členského státu. V kladném případě se celá procedura ještě více prodlouží o dobu potřebnou k získání tohoto souhlasu (v praxi není výjimkou ani několik měsíců). V současné době je tedy dítě v praxi často v jiném členském státě umístěno dříve, než je dokončena procedura konzultace s orgány tohoto státu, a v případě potřeby je udělen souhlas s umístěním dítěte. Tato situace je pro dítě nežádoucí, neboť se dostává do právně nejisté situace. Komise proto navrhuje, aby udělení souhlasu orgánů přijímajícího státu bylo při umístění dítěte do pěstounské nebo ústavní péče v jiném členském státě vždy povinné. Současně však stanovuje lhůtu, ve které by měl být souhlas udělen.

Žádost o souhlas s umístěním dítěte má být podána prostřednictvím dožadujícího ústředního orgánu státu, kde se dítě nachází, ústřednímu orgánu státu, do kterého má být dítě umístěno. Tato žádost se podává spolu se zprávou o dítěti obsahující důvody navrhovaného umístění dítěte nebo poskytnutí péče. Neexistují-li výjimečné okolnosti, předá ústřední orgán státu, do kterého má být dítě umístěno, rozhodnutí o udělení nebo odmítnutí souhlasu s umístěním dítěte nejpozději do dvou měsíců od přijetí žádosti.

Postupy pro udělení souhlasu se řídí vnitrostátním právním řádem členského státu, do kterého má být dítě umístěno.

Zrušení doložky vykonatelnosti (Kapitola IV. Uznání a výkon, Oddíl II. - výkon, čl. 30 odst. 1 návrhu nařízení)

Doba potřebná pro získání doložky vykonatelnosti se v jednotlivých členských státech v současné době velmi liší, v rozpětí od několika dní až po několik měsíců. Komise proto navrhuje zrušení doložky vykonatelnosti pro všechna rozhodnutí, na která se vztahuje návrh nařízení.

V souladu s aktuálním zněním nařízení Brusel IIa jsou bez doložky vykonatelnosti již nyní uznatelná a vykonatelná rozhodnutí o navrácení dítěte a o právu na styk s dítětem, která jsou osvědčená v členském státě původu.

Komise nově navrhuje, aby byla povinnost získání doložky vykonatelnosti zrušena i pro všechna další rozhodnutí vydaná v rámci působnosti návrhu nařízení, tedy např. rozhodnutí o rozvodu manželství, rozluce, prohlášení manželství za neplatné nebo rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti.

V souvislosti s tímto navrhovaným opatřením začlenila Komise do návrhu nařízení procesní záruky (články 39 a 40 návrhu nařízení), jejichž účelem by bylo zajistit ochranu práv odpůrce (druhého rodiče) na spravedlivý proces a právní ochranu. Jednalo by se o tři opravné prostředky, kterými by mohl odpůrce (druhý rodič) v případě potřeby napadnout uznání a/nebo výkon rozhodnutí v členském státě výkonu ve fázi výkonu rozhodnutí. Tímto způsobem by měla být omezena i celková doba trvání řízení.

Uvedené opravné prostředky by se vztahovaly na situace, kdy byl z důvodu změny okolností poté, co bylo rozhodnutí vydáno, výkon zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu výkonu, jelikož existuje jeden z těchto důvodů:

- a) dítě, které již dosáhlo dostatečného věku a stupně vyspělosti, má proti výkonu rozhodnutí vážné námitky;
- b) jiné okolnosti se od vydání rozhodnutí změnilly natolik, že jeho výkon by byl zjevně v rozporu s nejlepšími zájmy dítěte;
- c) nastaly důvody pro neumožnění výkonu rozhodnutí, které se shodují s důvody pro neuznání rozhodnutí, jež jsou vymezeny v čl. 38 odst. 1 návrhu nařízení (např. rozpor s veřejným pořádkem, řádné doručování rozhodnutí, neslučitelnost s pozdějším rozhodnutím vydaným ve věci rodičovské zodpovědnosti).

Pokud se nicméně jedná o důvody odepření uznání a/nebo výkonu rozhodnutí uvedené v čl. 38 odst. 1, písm. a) až c), tedy v případě, kdy je uznání rozhodnutí v rozporu s veřejným pořádkem uznávajícího členského státu nebo kdy bylo rozhodnutí vydáno v nepřítomnosti strany, jež nebyla včas vyrozuměna, či v případě, kdy je zde žádost osoby, která prohlašuje, že by uznání nebo výkon rozhodnutí zasahovalo do její rodičovské odpovědnosti a současně neměla možnost být vyslechnuta, nelze tyto důvody použít – CO? OPRAVNÉ PROSTŘEDKY NEBO DŮVODY?, jedná-li se o uznání a/nebo výkon rozhodnutí přiznávajícího právo na styk s dítětem nebo ukládajícího navrácení dítěte.

Výslech dítěte (článek 20 návrhu nařízení)

Návrh nařízení vychází z toho, že každé dítě schopné formulovat svůj názor má být vyslechnuto za účelem zjištění jeho nejlepšího zájmu a jeho názoru má být přikládán náležitý význam.

Aktuální znění nařízení Brusel IIa ukládá soudům členských států, aby daly dítěti během řízení možnost vyjádřit své názory, pokud se to nejeví jako nevhodné vzhledem k jeho věku nebo stupni vyspělosti. Tento požadavek se však v současné době vztahuje pouze na řízení o navrácení dítěte (článek 11 odst. 2 nařízení Brusel IIa). Komise nově navrhuje, aby bylo orgánům členských států uloženo dát dítěti, které je schopno vytvářet vlastní názor, skutečnou a účinnou příležitost se v průběhu řízení svobodně vyjádřit. Orgánům členských států se tímto ustanovením současně ukládá, aby názoru dítěte s ohledem na jeho věk a stupeň vyspělosti přiložily náležitý význam a v rozhodnutí zdokumentovaly své úvahy v tomto směru. Oproti současnému znění nařízení Brusel IIa by se tato povinnost vztahovala na všechna řízení v oblasti rodičovské zodpovědnosti včetně rozhodnutí v otázkách péče o dítě.

Podle aktuálního znění nařízení Brusel IIa může soud členského státu odmítnout uznání rozhodnutí jiného členského státu, pokud má za to, že dítěti nebyl dán prostor vyjádřit se k věci způsobem odpovídajícím vnitrostátním právním předpisům o výsledku dítěte v uznávajícím členském státě. Komise vzhledem k výše uvedenému nyní navrhuje zrušení tohoto důvodu pro odmítnutí uznání rozhodnutí.

Vlastní výkon rozhodnutí (Kapitola IV. Uznávání a výkon, Oddíl II. – výkon, čl. 30 až 36 návrhu nařízení)

Návrh nařízení obsahuje některá ustanovení týkající se vlastního výkonu rozhodnutí s tím, že v rozsahu, v jakém návrh nařízení výkon rozhodnutí neupravuje, se použijí vnitrostátní právní předpisy.

Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí se podává podle vnitrostátního práva u příslušného soudu členského státu výkonu a stejně tak prostředky a způsob výkonu rozhodnutí se řídí vnitrostátním právem. Návrh nařízení umožňuje soudu členského státu výkonu rozhodnutí, aby upřesnil nebo upravil rozhodnutí soudu jiného členského státu pro účely výkonu, je-li to nezbytné, pokud základní obsah rozhodnutí zůstane zachován. Obsahuje-li rozhodnutí soudu jiného členského státu opatření nebo příkaz, který je ve vnitrostátním právním řádu členského státu výkonu neznámý, může je příslušný soud upravit na opatření nebo příkaz s rovnocennými účinky (čl. 33 návrhu nařízení). Účinky uvedené úpravy rozhodnutí však nesmějí jít nad rámec účinků v členském státě původu rozhodnutí.

Komise navrhuje v čl. 32 návrhu nařízení, aby soud členského státu výkonu přijal veškerá nezbytná opatření pro zajištění řádného výkonu rozhodnutí, tedy např. nařídil uplatnění konkrétních opatření výkonu, nařídil úpravu rozhodnutí (např. pokud je třeba jeho úprava či konkretizace ve smyslu čl. 33 návrhu nařízení) nebo dal pokyny vykonavateli rozhodnutí.

Návrh nařízení stanoví k výkonu rozhodnutí orientační lhůtu 6 týdnů ode dne zahájení řízení o výkonu rozhodnutí. Pokud nebude výkon rozhodnutí v uvedené lhůtě možný, bude soud členského státu výkonu povinen informovat o této skutečnosti a o důvodech, které k tomu vedly, ústřední orgán v členském státě původu rozhodnutí, případně navrhovatele, pokud bylo řízení zahájeno bez pomoci ústředního orgánu (čl. 32 odst. 4 návrhu nařízení).

Návrh nařízení mimo jiné také umožňuje, aby původní soud u rozhodnutí přiznávajícího právo na styk s dítětem v jiném členském státě prohlásil své rozhodnutí předběžně vykonatelným, i když to jinak není podle vnitrostátního práva možné. Tento institut je praktický v případě, kdy ještě probíhá řízení o opravném prostředku a rozhodnutí přiznávající právo na styk s dítětem tedy zatím

nenabylo právní moci. Druhý rodič tak může být na základě předběžně vykonatelného rozhodnutí ve styku s dítětem po dobu, dokud nebude o jeho právu definitivně pravomocně rozhodnuto.

Spolupráce mezi ústředními orgány (Kapitola V. Spolupráce mezi ústředními orgány ve věcech rodičovské zodpovědnosti, článek 60 až 67 návrhu nařízení)

Návrh nařízení má mimo jiné za cíl přinést zlepšení pravidel pro spolupráci mezi ústředními orgány členských států. V aktuálním znění nařízení Brusel IIa je spolupráce mezi ústředními orgány členských států formulována nejasně, což může vést až k několikaměsíčním prodlením či dokonce nesplněním žádostí. Pro některé vnitrostátní orgány členských států nepředstavuje stávající nařízení Brusel IIa dostatečný právní základ k přijetí konkrétních opatření, neboť jejich vnitrostátní právní řád vyžaduje, aby nařízení obsahovalo samostatný a výslovný právní základ.

Návrh nařízení tedy vyjasňuje příslušná ustanovení a zároveň ukládá ústředním orgánům některé další povinnosti. Je zejména upřesněno, kdo může žádat o jakou pomoc nebo informaci, od koho ji může žádat a za jakých podmínek a že o pomoc ústředních orgánů mohou žádat i soudy a úřady pro ochranu dítěte. Kromě případů, kdy to znemožňují výjimečné okolnosti, se vyžádané informace předají ústřednímu orgánu nebo příslušnému orgánu dožadujícího členského státu nejpozději dva měsíce po přijetí žádosti.

Návrh nařízení stanoví, že ústřední orgány by měly při poskytování pomoci vnitrostátním orgánům i nositelům rodičovské zodpovědnosti navzájem spolupracovat. Ústřední orgán může na základě odůvodněné žádosti příslušného subjektu vyhotovit zprávu o situaci dítěte, o veškerých probíhajících řízeních týkajících se dítěte nebo o přijatých rozhodnutích týkajících se dítěte. Důvodová zpráva k návrhu nařízení upřesňuje, že se může jednat i o zprávy vztahující se na dospělé nebo sourozence, pokud jsou relevantní pro řízení související s dítětem podle nařízení (bod 46). Dále může příslušný orgán na základě odůvodněné žádosti stanovených subjektů z jiného členského státu zvážit přijetí opatření na ochranu osoby nebo majetku dítěte.

K žádostem ve věci spolupráce při výměně a zjišťování informací je třeba přiložit překlad do úředního jazyka dožadovaného členského státu nebo do jazyka, který dožadovaný členský stát výslovně přijímá (čl. 61 odst. 4 návrhu nařízení).

Návrh nařízení členskými státemi zároveň ukládá, aby zajistily řádné fungování svých ústředních orgánů a umožnily jim plnit povinnosti, které pro ně vyplývají z návrhu nařízení tím, že jim poskytnou dostatečné finanční a lidské zdroje k plnění jejich úkolů (článek 61 návrhu nařízení).

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR ve svém stanovisku uvádí, že většina navrhovaných změn nařízení Brusel IIa odpovídá dosavadním zkušenostem českých soudů a českého ústředního orgánu. V zásadě tedy vnímá změny nařízení Brusel IIa pozitivně a věří, že povedou ke zlepšení fungování nařízení v členských státech. V návrhu nařízení však nejsou reflektovány všechny problémy uplatňování nařízení Brusel IIa, na které ČR upozornila v rámci proběhlých veřejných konzultací. Vláda ČR je tedy připravena návrh nařízení obecně podpořit s tím, že k některým dílčím změnám navrhuje zaujmout zdrženlivý nebo negativní postoj.

Zdrženlivý postoj konkrétně navrhuje vláda ČR zaujmout např. k definici dítěte jako každé osoby mladší 18 let, neboť z praxe českých soudů nevyplývá, že by aktuální neexistence věkové hranice působila problémy. Vláda ČR dále vnímá jako problematické zavedení přímé spolupráce mezi

soudními i správními orgány bez prostřednictví ústředních orgánů. Důvodem je zejména neznalost struktury orgánů veřejné moci v jiných členských státech a také otázka ochrany osobních údajů. Předávat osobní údaje do jiných států má totiž podle platné právní úpravy ČR (zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů) pouze Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (ÚMPOD). Jiné orgány nemohou osobní údaje do zahraničí poskytnout bez souhlasu Úřadu pro ochranu osobních údajů nebo prostřednictvím ÚMPOD. Má-li být přímá spolupráce příslušných orgánů členských států zavedena, považuje vláda ČR za nutné upřesnit její podmínky.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Dopad na státní rozpočet mohou mít ustanovení o spolupráci mezi ústředními orgány, neboť členské státy by podle návrhu nařízení byly povinné poskytnout jim dostatečné finanční a lidské zdroje k plnění jejich úkolů. V současné době nelze vyčíslit ani přibližnou výši těchto nákladů.

Nařízení je přímo použitelným právním předpisem. Problematická by se z hlediska právního řádu ČR mohla jevit možnost přímé spolupráce mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí z různých členských států, neboť český orgán pro sociálně-právní ochranu dětí aktuálně nemá oprávnění předávat osobní údaje jiným subjektům bez souhlasu Úřadu pro ochranu osobních údajů. Nemohl by proto v souladu se zákonem poskytovat osobní údaje.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Návrhem nařízení se v Radě EU zabývá pracovní skupina Výbor pro občanské právo. Projednávání návrhu v Radě EU je nyní teprve v počáteční fázi. V Evropském parlamentu byl návrh nařízení dne 12. září 2016 přikázán Výboru pro právní záležitosti (JURI). O stanovisko byly požádány také Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE), Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví (FEMM) a Výbor pro petice (PETI). Další harmonogram projednávání návrhu v orgánech EU dosud není znám.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 3. 11. 2016 a usnesením č. 324 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** návrh nařízení Rady o příslušnosti a uznávání a výkonu Bere rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované znění), KOM(2016) 411 v konečném znění, kód Rady 10767/16;
2. **podporuje** rámcovou pozici vlády k návrhu nařízení Rady o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované znění), KOM(2016) 411 v konečném znění, kód Rady 10767/16;
3. **má však pochybnosti** ve věci dostatečného právního základu k přijetí některých ustanovení návrhu nařízení, např. pokud se jedná o koncentraci řízení nebo omezení počtu soudů příslušných rozhodovat ve věci únosů dětí.

